1510 ՏԱՐԻ ՀՆԴԵՏԱՍԱՆ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1884 ԱՊՐԻԼ 30

ԱԱՅԲԵՆԻՔ

15 ՓԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

15 ՓԱՐԱՁ

Հայբենիք ամեն օր կը հրատարակուի · գործկան գինն է Պոլսոյ և գաւառաց համար վեց ոսկի մեկ կանխիկ · գաւառական ընդհատողութեան ծախիւը մեր վրայ է : Վճռամնայ բաժանորդք ալ կընդունուին : Լրատուայս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր — Խմբագիր Մ· Ց· Մեսրոպեան Պապը Ալէ ծառոյեան Թիւ- 20 Տ· Անվճարելին կ՚ենթադրի պարտքը : Խմբագրութիւն ուղղել գիր եւ նը պրօնիր : Ծանուցման գոնը մեկ անգամի համար 3 ղրշ է · ութի անգամի համար ապարիւնի կընկայ :

ԱԶԳԱՅԻՆ

—

ազգական խորհրդոյ ան
ին Յակոբ Լ Գիշեան Ռոման
ը դատախարակութեան
վրայ հետեւեալ Ազգանա-
թիւնն ըրաւ Ուսումնական
ոյ վերջին նստին մէջ :

արք ,

նդոյս առաջին համա-
նաին յատկացեալ բաց-
խօսք այլ եւս կարեւորու-
նի , քան ձեզի , ուսոյ
ղին ի բաց · բայց նորա
նատելով երբեւ օրակար-
իր՝ պատիւ ունիմ այժմ
ատողութեան ներկայել
հանգամանք որ , քան մի
կից են դատախարակու-
ին եղանակին դոր հաճե-
ղ անուանել յատկապէս

ջնեցի հայք համազգի
ի մէջ նկատելի եղած են
ղական դիրքին առաւե-
թիւք , որով դիւրագոյնս հը-
ցա առանալ գԸնդհանրաբար ,
կրճնակցայ , տիրոյ իչ-
ձեան չնորհները : Այսու
ւ ունին մի ատաձեանի
ունութիւն՝ի պահպանու-
ողովրդական իրաւանց և
ութեանց ;

Այս կարգի իրաւունք եւ
ութիւնք , երբեւ լոկ կրօ-
և բարոյական կամ կրթա-
անդակին յեկեղեցւոջ· հե-
այս հիման վերայ հատ-
ղիատարիարքութիւնը, մեր
ահանագոյն մենաշնորհը ,
ոլներովը և խորհուրդնե-
այլ ինչ է բայց միայն կը-
ով և լեզուի առանգապահ ։

Նորաստեղծ դպրատնտեսութիւնը, յորս կարեւորութեան նկատմամբ առաջնութեան ատեճանն ունենալու է մանկանց դաստիարակութիւնը , այդ առանցը լաւ պահպանելու պարտին օժանդակել· այս պատճառաւ է որ յարդաւ մեզ դպրութիւն և դպրոց եկեղեցւոյ պատասխին մէջ փակեալ են , և այսպէս պէտք է ըլլայ մինչ , գոնե սկզբան , որպէս դի դաստիարակութիւնը աշխարհական ըլլայ , գոնէ յատկանիշն ունենայ , ապա թէ ոչ չատ ուսմունք յաւաղ բերեն չատ պատասխանութիւն, որոց սխալը օրինակք ոչ սակաւ են առ մեզ յորմէ հետէ մտաւորական շնչակութիւնը նկրտի ուրոյն գարգացման ընդունակ եղաւ :

Դ· Արդ , Ուսումնական խորհրդոյս յատուկ գործ է դաստիարակութիւնը յառաջ վարել նպատ օրինաւոր սահմանին մէջ , եւ այնու հայթայթել պատանեկութեան միջոց մը որով դիւրութիւն ունենայ կենդանի պատասխանատուր կերպով չահելու և նորա համակրութիւնը , առ ազգն իւր սէրը , առաւելու որմէ ղեկավարութիւնք : Այս ոգւով ահա պատեհ է յայտնել մի ծրագիր , ըստ կարի պարզ , զոր մենք սկզբնէ գործադրել և որուն յաջորդք մեր դիւրաւ կարենան հետեւիլ : Ասոր այս գործ կարեւոր են անշուշտ դրամ և իշխանութիւն. եթէ մին և միւսը ուղղաձին չեն կամ ուղղաձին պէս չունի , հարկ է որ խորհուրդս դրամի թերին լնու առ այժմ ընդ ձեռամբ դանուած ազգային կրթական հաստատութիւններէն մի նշանաւորագոյնը բարեկարգելով , որով իւր վարկը կը հաստատի և այսպէս ստացեալ հաստատակայ վստահութիւնը կուտայ իրեն մի համազգական իշխանութիւն միշտ զօրաւոր քան զոր հրամայողականն որ յաճախ և հակառակ արդիւնք կարտադրէ· ճիշդ յայտ պատրաստ լինել խորհուրդս ճարտարութիւնը : Աղդարև վասն անհնարին ոչ ոք է պատասխանատու , բայց և այնպէս աշխատութիւն եւ երկիւղածութիւն ոչ սակաւ հնարաւոր կրնան ընել յաջողութիւնը :

Դ· Դաստիարակութիւնն ունի երկու ճիւղ , մին բարոյական եւ միւսը կրթական · առքա թէպէտ իրարու կցորդ՝ սակայն՝ի պատճառէ կը նկատուին երբ ուրոյն գործ· առաջնոյն յատուկ պատճառն է կղերը , և երկրորդինը՝ աշխարհին ուսուցչական երկասեռ ակումբը : Ուսումնական խորհուրդս , որ սոյա հետ ձեռն՝ի ձեռն պարտի գործել իւր պատճառական տեսակէտով պէտք չէ զանոնք իրարմէ խարէ· այլ պատրաստ է նմա իւր բոլոր ճիգը նուիրել երկոցունցն ևս վիճակի բարւոքման , մի պատճառին , ըստ իւր արժանեաց , գրաւած ընկերական դիրքին հետեւանքն է պատճառութեան ասոնց : Արդ որպէս մի կղերի կոչման մէջ ժողովուրդը իւր իրաւունքը չգործադրէ անպիտար որն որ մեծագոյն վերքն է ազգած է մեր հասարակութեան, եւ ուսուցիչը ըստ դիպաց չ՚մնանան՝ի պատճառ որով անկերպարան վիճակ մը կատնու ուսուցչութիւնը, հարկ է ունենալ մի կամ մի քանի յատուկ դպրոցներ որ արտադրեն երկու կարգի օրինաւոր պատճառներ , երկուքն ալ միատեսակ և այսպէս ստացեալ հաստատակայ վստահութիւնը կուտայ իրեն մի համազգական իշխանութիւն միշտ զօրաւոր քան զոր հրամայողականն որ յաճախ և հակառակ արդիւնք կարտադրէ· ճիշդ յայտ պատրաստ լինել խորհուրդս ճարտարութիւնը : Աղդարև վասն անհնարին ոչ ոք է պատասխանատու , բայց և այնպէս աշխատութիւն եւ երկիւղածութիւն ոչ սակաւ հնարաւոր կրնան ընել յաջողութիւնը :

Դ· Դաստիարակութիւնն ունի երկու ճիւղ , մին բարոյական եւ միւսը կրթական · առքա թէպէտ իրարու կցորդ՝ սակայն՝ի պատճառէ կը նկատուին երբ ուրոյն գործ· առաջնոյն յատուկ պատճառն է կղերը , և երկրորդինը՝ աշխարհին ուսուցչական երկասեռ ակումբը : Ուսումնական խորհուրդս , որ սոյա հետ ձեռն՝ի ձեռն պարտի գործել իւր պատճառական տեսակէտով պէտք չէ զանոնք իրարմէ խարէ· այլ պատրաստ է նմա իւր բոլոր ճիգը նուիրել երկոցունցն ևս վիճակի բարւոքման , մի պատճառին , ըստ իւր արժանեաց , գրաւած ընկերական դիրքին հետեւանքն է պատճառութեան ասոնց : Արդ որպէս մի կղերի կոչման մէջ ժողովուրդը իւր իրաւունքը չգործադրէ անպիտար որն որ մեծագոյն վերքն է ազգած է մեր հասարակութեան, եւ ուսուցիչը ըստ դիպաց չ՚մնանան՝ի պատճառ որով անկերպարան վիճակ մը կատնու ուսուցչութիւնը, հարկ է ունենալ մի կամ մի քանի յատուկ դպրոցներ որ արտադրեն երկու կարգի օրինաւոր պատճառներ , երկուքն ալ միատեսակ ճակատուր · մանաւանդ դի , առ մեզ , վարդապետը ուսուցիչ մի է , ինչպէս ուսուցիչը մի վարդապետ՝ իւրաքանչիւրն յիւրում կարգի ։

Ե· Ի դիւրութիւն գործոյս կառաջարկեմ մեզ դպրոցական տարեշրջանի մէջ դպրոցական երկուքեան եւ թաղական վարժարանաց ուսուցիչներէ դանոնս՝ի չարմաչ ընտրանիք · որոց միջոցաւ հնար է դիւրագոյնս գործադրել տալ տարեկան դպրոցական կարեւորագոյն հրահանգները որովհետեւ նոքա միանգամայն հասարակաց ուսուցչական դպրոցի կարեւոր օժանդակներ , առ որ այսու մէն մի թաղ կը հրաւիրուի մատուցանելու իւր ձեռնտուութիւնը երբեմն՝ի գործ հասարակաց օգտի ։

Զ· Այս կարգի հաստատութեան մի գաղափարը զոր ներքնական անուամբ կերեւակայենք (հարկ չկայ բառի վրայ խնդիր յարուցանել) բոլորովին նոր չէ , նա արդէն իսկ յղացեալ եր և գործադրութիւնն իսկ սկզբնաւորեալ՝ի վարուց Մաշտոց վարժարան անուամբ Պաարիւաքական կեդրոնական վարչի չրջանակին միջավայրը , ուր նկատի մէն մի մտաւոր թաղի մէջ մի առարկարգ վարժոյ կամ ծաղկոց (դպրատուն) և մտադոյնս՝ մի աղջկանց վարժարան Լուսաւորչայ անուամբ նուիրագործեալ չնորհիւ մեծի Աղգային բարերարին որ խորհեր՝ի պէտս օրինաւոր դաստիարակութեան եգ սեռի զոր իւր ժամանակի մէջ գրեթէ ոչ ոք կղզար՝ և որ գիտեր քաջ պատշաճագոյն դիրքի վրայ եւ կեղեցւոյ հովանւոյն ներքեւ հաստատել այն ազգօգուտ չինութիւնները որով նա օժտեց զմեզ

(*) Տես՝ Հ. Տեղեկ. 492։ Տա-
րեդարձ Ս. Վիճակի Ա։ Տպ. Կ. Պոլսի, 10։ 11։

ղում ինքնագիտակցության մասնատման ի՝
նշանակում է ինքնաճանաչում, ինքնաքննու-
թիւն, ինքնավերլուծում, ինքնաքննադատու-
թիւն, ինքնավերլուծում, ինքնաքննադատու-
թիւն, ինքնավերլուծում, ինքնաքննադատ

որ ասում էր ամեն անգամ, երբ նրան մեղադրում էին ինչ-որ բանում։ Ինչո՞ւ էր նա այդպես վարվում։ Ոչ ոք չգիտեր։ Գուցե մանուկ հասակում նրան ինչ-որ բան էր պատահել, որ ստիպում էր նրան լռել։ Գուցե նա ինչ-որ մեծ գաղտնիք էր պահում։ Ոչ ոք չգիտեր։

Եվ մանուկները, երբ տեսնում էին, որ Ալիսը լռում է, ոչ մի խոսք չի ասում, ինքն էլ սկսում էր լռել։ Ալիսը նրանց համար մի տեսակ առեղծված էր։ Նրանք չգիտեին, թե ինչ պետք է անեն նրա հետ։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ պետք է անի նրա հետ։

Ալիսը ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ պետք է անի իր հետ։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան անել, բայց չգիտեր, թե ինչ։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց չգիտեր, թե ինչ։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան լսել, բայց չգիտեր, թե ինչ։

Ալիսը ուզում էր ինչ-որ բան անել, ինչ-որ բան ասել, ինչ-որ բան լսել, բայց չգիտեր, թե ինչ։

Ալիսը ուզում էր ինչ-որ բան անել, ինչ-որ բան ասել, ինչ-որ բան լսել, բայց չգիտեր, թե ինչ։

Ալիսը ուզում էր ինչ-որ բան անել, ինչ-որ բան ասել, ինչ-որ բան լսել, բայց չգիտեր, թե ինչ։

—Ես էլ եմ ուզում։

—Ընկե՞ր։

—Ընկեր։

—Ինչպես որ ուզում ես։

—Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ է սերը։

Ալիսը լռեց։ Նա չգիտեր, թե ինչ է սերը։ Նա չգիտեր, թե ինչ է ընկերությունը։ Նա չգիտեր, թե ինչ է կյանքը։ Նա չգիտեր, թե ինչ է մահը։ Նա չգիտեր, թե ինչ է ամեն ինչ։

—Ես չգիտեմ, թե ինչ է սերը, ասաց նա վերջապես։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է ընկերությունը։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է կյանքը։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է մահը։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է ամեն ինչ։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ռոբերտը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջիմը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջոնը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջորջը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջեյմսը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջոզեֆը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջոզեֆինը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջեյնը։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջեսսին։

—Ես էլ չգիտեմ, ասաց Ջեսսիկան

բերում դիտում ենք, որ մեր ժամանակ ամեն մի ծանր հիվանդություն, որ ենթարկվում է վիրահատության, ավելի հաջող է անցնում, եթե հիվանդը նախապես ենթարկվում է քլորոֆորմային քնի։

—Ուրեմն, ասաց Հարությունը, ես կարող եմ ինձ համար ընտրել այն ձևը, որ ինձ ավելի դուր կգա։

—Այո, պատասխանեց բժիշկը, ես կարող եմ ձեզ համար ընտրել այն ձևը, որ ինձ ավելի դուր կգա։

Հարությունը ժպտաց և ասաց.

—Ես ինձ համար ընտրում եմ այն ձևը, որ ինձ ավելի դուր կգա։

Բժիշկը ժպտաց և ասաց.

—Ես ինձ համար ընտրում եմ